

**НАРЕДБА**  
**ЗА УСЛОВИЯТА И РЕДА ЗА СЪСТАВЯНЕ НА БЮДЖЕТНА ПРОГНОЗА ЗА МЕСТНИ ДЕЙНОСТИ ЗА**  
**СЛЕДВАЩИТЕ ТРИ ГОДИНИ, ЗА СЪСТАВЯНЕ, ПРИЕМАНЕ, ИЗПЪЛНЕНИЕ И ОТЧИТАНЕ НА**  
**ОБЩИНСКИЯ БЮДЖЕТ**

**РАЗДЕЛ I**  
**Общи положения**

**Чл. 1.** (1) С тази наредба се определят условията и реда за:

1. съставяне на бюджетната прогноза за местните дейности за следващите три години;
2. съставяне, приемане, изпълнение и отчитане на общинския бюджет;
3. за изготвяне, утвърждаване и актуализиране на разчетите за сметките за средства от ЕС;
4. управлението на общинския дълг.

(2) Местните финанси са система за осигуряване и финансиране на местни публични блага и услуги и решения на въпроси от местно значение, в рамките на предоставените самостоятелни компетенции по закон и чрез собствени приходиизточници, субсидии от държавата, трансфери, помощи и дарения, реализация на финансови активи и поемане на дълг, при зачитане мнението и интересите на местната общност.

(3) Финансирането на местни публични блага и услуги и решения на въпроси от местно значение включва всички разходи на общината, направени за покриване на местни потребности, както и за нужди, възникнали в изпълнение на държавни функции, които се покриват от републиканския бюджет.

(4) Наредбата регламентира управлението на местните финанси, на общинския бюджет, на сметките за средства от Европейския съюз и общинския дълг при спазване принципите за всеобхватност, отчетност и отговорност, адекватност, икономичност, ефикасност, ефективност, прозрачност, устойчивост и законосъобразност.

**Чл. 2.** (1) Общинският бюджет е:

1. самостоятелен бюджет, извън републиканския и включва собствени приходиизточници и субсидии от държавата;
2. годишен финансов план за приходите и разходите на общината за една бюджетна година, който се съставя, обсъжда, приема, изменя, изпълнява и отчита съгласно Закона за публичните финанси и тази наредба;
3. финансова сметка, която включва всички постъпления и плащания за дейността на общината за съответната бюджетна година с изключение на постъпленията и плащанията, за които се прилагат сметки за средства от Европейския съюз, и на операциите с чужди средства, за които са обособени сметки за чужди средства съгласно изискванията на закона;
4. основен документ на политиката на общината;

(2) Кмета на общината организира и ръководи съставянето, внасянето в общинския съвет и изпълнението на общинския бюджет.

(3) Общинският съвет приема и изменя годишния бюджет на общината по предложение на кмета, осъществява контрол и приема отчета за изпълнението му при условията на настоящата наредба.

(4) Органите по ал. 2 и ал.3 осъществяват своите правомощия в съответствие със закона, настоящата наредба и Правилника за организацията и дейността на Общинския съвет, неговите комисии и взаимодействието му с Общинската администрация-Шумен.

(5) Кметът на общината като първостепенен разпоредител с бюджет:

1. разработва и утвърждава правила за организация на бюджетния процес, включително и определя правата и отговорностите на разпоредителите с бюджет от по-ниска степен;
2. предлага за определяне от общинския съвет на разпоредителите с бюджет от по-ниска степен;

3. Второстепенните и от по-ниска степен разпоредители с бюджет прилагат делегиран бюджет в случаите, когато това е определено със закон, както и когато въз основа на закон са определени от първостепенния разпоредител с бюджет да прилагат делегиран бюджет;

4. упражнява контрол върху процесите по планирането, съставянето, изпълнението и отчитането на бюджетите на разпоредителите с бюджет от по-ниска степен.

## **РАЗДЕЛ II**

### **Финансова политика и управление**

**Чл. 3.** Финансовата политика на общината представлява система от цели, принципи на управление, приоритети и правила относно местните финанси, която осигурява:

1. бюджетна рамка, гарантираща предоставяне на такова равнище на общинските услуги, което отговаря на потребностите и на възможностите на местната общност;

2. достатъчно гаранции за способността на общината да отговаря своевременно на промените в потребностите на местната общност по отношение на предоставяните услуги;

3. стабилно финансово състояние;

4. балансирано бюджетно салдо.

**Чл. 4.** (1) Целите на общината се определят в общинския план за развитие, общинските стратегии, прогнозите за развитие на общината и програмата за управление за срока на мандата.

(2) Ежегодно на базата на документите по ал. 1, приетите от общинския съвет въз основа на тях годишни планове и програми и актуализираната тригодишна бюджетна прогноза, кметът на общината определя годишните оперативни цели по общинския бюджет. Годишните оперативни цели могат да се формулират и по области на политиката.

(3) Въз основа на годишните оперативни цели по ал. 2, общинската администрация, звената на общината, общинските предприятия и разпоредителите от по-ниска степен, разработват прогнозна годишна програма за тяхната реализация и очакваните резултати от нейното изпълнение. Програмата включва и проект на разчет за необходимите ресурси, който се предлага да бъде включен в общинския бюджет.

(4) Принципите на управление са съвкупност от правила, процедури, норми за поведение на участниците в бюджетния процес.

**Чл. 5.** (1) Политиката за управление на текущия бюджет представлява система от правила и процедури, осигуряващи финансиране на текущите разходи чрез:

1. приходите от местни данъци, такси, неданъчни приходи, глоби и санкции и дарения;

2. изравнителната субсидия от централния бюджет;

3. други трансфери от централния бюджет;

4. преходния остатък от предходната година.

(2) Текущи разходи за местни дейности не могат да се финансират с дългосрочен общински дълг, по смисъла на Закона за общинския дълг.

(3) Ангажименти за самостоятелно финансиране от общината на услуги с регионален обхват могат да бъдат поемани само след конкретно решение на общинския съвет и при условие, че са планирани в общинския бюджет.

(4) Еднократни или инцидентни приходи се ползват за финансиране на еднократни разходи или за попълване на резерва.

(5) Средносрочна цел на бюджетното салдо по бюджета на общината, изчислено на касова основа, е придържане към балансирано бюджетно салдо.

**Чл. 6.** (1) Политиката за управление на инвестициите и активите представлява система от правила и процедури, осигуряващи:

1. приоритетно осигуряване на инвестиции, минимизиращи бъдещи разходи за поддръжка и/или замяна;

2. защита на инвестициите;

3. поддържане на общинските активи на такова приемливо равнище, което позволява защита на извършените инвестиции и минимизиране на бъдещи разходи за поддръжка и/или замяна;

4. средно и дългосрочно планиране и управление на инвестиционните разходи; точно определяне на текущите разходи за всеки актив, както и приходите от неговата експлоатация.

5. разходване на постъпления от продажба на общински нефинансови активи само за финансиране на изграждането, за основен и текущ ремонт на социална и техническа инфраструктура, както и за погасяване на ползвани заеми за финансиране на проекти на социалната и техническата инфраструктура;

6. разходване на постъпленията от приватизация само за придобиване и основен ремонт на дълготрайни активи, за разходи, свързани с приватизационния процес, както и за погасяване на ползвани заеми за финансиране на проекти на социалната и техническата инфраструктура.

7. активно използване на публично-частното партньорство за реализация на инвестиционни проекти в интерес на местната общност, за финансирането на които не достигат публични средства.

(2) Инвестициите включват разходите за основен ремонт и реконструкция на материалната база и инфраструктурата, за придобиване на дълготрайни материални и нематериални активи, за придобиване на земя и други.

(3) Капиталовите разходи за текущата година се планират в съответствие с:

1. дългосрочната инвестиционна програма и конкретните неотложни потребности на бюджетните звена;

2. предложенията на местната общност;

3. прехвърлените задължения, включително и по поет общински дълг в частта за капиталови разходи.

4. задължения за съфинансиране по национални, регионални и международни програми и проекти.

(4) С приемането на бюджета по предложение на кмета на общината, Общински съвет утвърждава приоритетите при финансиране на капиталовите разходи за бюджетната година.

(5) Източници за финансиране на капиталовите разходи са:

1. определените със закон или акт на Министерския съвет средства за капиталовите разходи за делегираните от държавата дейности и за местните дейности;

2. приходи от продажба на нефинансови активи;

3. средства от програми и проекти;

4. средства от дарения;

5. собствени приходи;

6. заемни средства.

**Чл. 7.** (1) Политиката по управление на приходите представлява система от правила и процедури, осигуряващи:

1. поддържане и актуализиране на тригодишни прогнози за приходите;

2. прилагане на консервативен подход на планиране, с оценка на потенциалните външни неблагоприятни икономически въздействия;

3. наблюдение на приходите с еднократен характер и въвеждане на специални мерки за компенсирането им в случай на риск от неизпълнението им;

4. интегрирано използване на методите „анализ на тенденциите” и „анализ на облозите, недоборите и събираемостта” при прогнозиране на данъчните приходи;

5. определяне на такси и цени на услуги в случаите, когато потребителите на конкретна услуга са ясно определени и разходите за нейното предоставяне могат да бъдат изчислени точно;

6. възстановяване на пълните разходи на общината по предоставяне на услугата, а когато в защита на обществен интерес размерът на таксата или цената на услугата не възстановяват пълния размер на разходите, разликата е за сметка на общинските приходи;

7. Общината води отчетност, позволяваща точното определяне на приходите и разходите за всяка публична услуга;

8. кметът на общината организира ежегодно изготвянето на анализ и оценка на приходите и разходите за оказваните от общината публични услуги и внася за обсъждане от Общински съвет доклад за проучването, като при необходимост предлага обосновани промени на таксите и цените на услугите най-късно до 10 ноември на текущата година;

9. приходите от глоби, наказателни лихви и неустойки се планират в бюджета само когато има достатъчно основания да се очаква, че средствата ще постъпят в бюджета- на основата на съдебни решения, изпълнителни листове, споразумения и др.

**Чл. 8.** Политиката по бюджетните разходи е система от правила и процедури, осигуряващи:

1. управление на разходите и поддържане на равнище, гарантиращо предоставянето на основните публични услуги на бизнеса и гражданите, както и тяхното разширяване и повишаване на качеството;

2. финансиране на текущите разходи с текущи приходи;

3. придобиване с най-малки разходи на необходимите ресурси за осъществяване на дейността на бюджетните структури;

4. постигане на максимални резултати от използваните ресурси;

5. минимизиране на наличните в края на годината поети ангажименти за разходи през следващата бюджетна година;

6. поддържане на финансовия риск в допустими граници с оглед осигуряване на устойчивост на платежоспособността на общинския бюджет.

**Чл. 9.** (1) Политиката на общия дълг е система от правила и процедури за поемане на общински дълг за финансиране на инвестиционни проекти в полза на местната общност и/или на други плащания с дългосрочен или краткосрочен характер, допустими от Закона за общинския дълг.

(2) Общественото обсъждане за поемане на общински дълг се извършва по реда на Наредбата за провеждане на обществено обсъждане за поемане на общински дълг в Община Шумен.

(3) Общината ще провежда консервативна финансова политика с оглед поддържане на добро финансово здраве на общинския бюджет и висок кредитен рейтинг в средносрочен и дългосрочен план.

(4) Управлението на общинския дълг се извършва по реда на раздел XII на тази наредба.

**Чл. 10.** (1) Политиката на резервите е система от правила и процедури, осигуряващи бюджетен ресурс за извършване на неотложни и непредвидени разходи, както и за компенсиране неизпълнение на собствените приходи, водещо до нарушаване на бюджетния баланс.

(2) Резервът може да бъде общ и целеви, като конкретните размери се определят от Общински съвет с приемането на общинския бюджет, в рамките на 10 % от общия размер на разходите по бюджета на общината.

(3) Общият резерв е за непредвидени и/или неотложни разходи, като се разходва по решение на Общински съвет след мотивирано предложение на кмета на общината за целесъобразност и обществена необходимост.

(4) Целевите резерви се формират и използват за осигуряване на баланс на приходите и разходите в следните граници:

1. за делегираните държавни дейности - не повече от 10 % от средствата, определени по стандартите за делегираните от държавата дейности, с изключение на учебните и детските заведения и обслужващи звена, прилагащи системата на делегираните бюджети;

2. за учебните и детски заведения и обслужващите звена, прилагащи системата на делегираните бюджети - не повече от нормативно определеният лимит;

3. за останалите дейности - до 10 % от собствените приходи.

(5) Целевите резерви се използват по предназначение, като кметът на общината със заповед освобождава съответната част от резерва според изпълнението на собствените приходи или субсидиите.

**Чл. 11.** (1) Правилата и процедурите по настоящия раздел се синхронизират и интегрират в Системата за финансово управление и контрол на общината.

(2) В изпълнение на своите правомощия, кметът на общината може да утвърждава и други специфични правила, процедури, механизми и заповеди, с които се осигурява изпълнението на настоящия раздел.

### **РАЗДЕЛ III**

#### **Фискални правила**

**Чл. 12.** (1) При съставянето, приемането и изпълнението на общинския бюджет се спазват приложимите за общините съответните фискални правила, определени по Закона за публичните финанси.

(2) Средният темп на нарастване на разходите за местни дейности по общинския бюджет за прогнозирания средносрочен период не следва да надхвърля средния темп на нарастване на отчетените разходи за местни дейности за последните четири години.

(3) По-висок темп на нарастване на разходите спрямо този по ал. 2 се допуска само при компенсиране с допълнителни мерки, водещи до увеличаване на бюджетните приходи.

(4) Допълнителните мерки по ал. 3 следва да водят до устойчиво нарастване на собствените общински приходи и да нямат еднократен характер.

(5) Мерки, водещи до трайно намаляване на бюджетните приходи, се компенсират с мерки за трайно намаляване на разходите.

**Чл. 13.** (1) Годишният размер на плащанията по общинския дълг във всяка отделна година не може да надвишава 15 на сто от средногодишния размер на собствените приходи и общата изравнителна субсидия за последните три години, изчислен на базата на данни от годишните отчети за изпълнението на бюджета на общината.

(2) Номиналът на издадените през текущата бюджетна година общински гаранции не може да надвишава 5 на сто от общата сума на приходите и общата изравнителна субсидия по последния годишен отчет за изпълнението на бюджета на общината.

(3) Ал. 1 не се прилага в случаите, когато със закона за държавния бюджет за съответната година са определени други условия за дълга, поет за авансово финансиране на плащания по проекти, финансирани от средствата от Европейския съюз.

### **РАЗДЕЛ IV**

#### **Структура на общинския бюджет**

**Чл. 14.** (1) Общинският бюджет включва:

1. приходи от:

- а) местни данъци - при условия, по ред и в граници, установени със закон;
- б) такси - при условия и по ред, установени със закон;
- в) услуги и права, предоставяни от общината;
- г) разпореждане с общинска собственост;
- д) глоби и имуществени санкции;
- е) лихви и неустойки;
- ж) други постъпления;
- з) помощи и дарения;

2. разходи за делегирани от държавата и за местни дейности, както и във функционален разрез съгласно единната бюджетна класификация, за:

- а) персонал;

- б) издръжка;
- в) лихви;
- г) помощи и обезщетения за домакинства;
- д) текущи субсидии;
- е) капиталови разходи;

3. бюджетни взаимоотношения с централния бюджет и с други бюджети и сметки за средства от Европейския съюз;

4. бюджетно салдо;

5. финансиране.

(2) Държавата компенсира намалението в приходите по ал. 1, т. 1, букви "а" и "б", когато то произтича от провеждането на държавна политика.

**Чл. 15.** (1) По бюджетите на второстепенните и от по-ниска степен разпоредители с бюджет по бюджетите на общините не се предвиждат приходи, с изключение на помощи и дарения.

(2) Алинея 1 не се прилага за делегираните бюджети.

**Чл. 16.** Общинският бюджет е публичен и се контролира от местната общност и от определените със закон компетентни органи.

## **РАЗДЕЛ V**

### **Взаимоотношения на общинския бюджет с държавния бюджет и с други бюджети и сметки**

**Чл. 17.** (1) Бюджетните взаимоотношения, включително размерът им по видове между общинските бюджети и държавния бюджет, се определят със Закона за държавния бюджет за съответната година.

(2) Бюджетните взаимоотношения по ал. 1 може да се променят по реда на Закона за публичните финанси, въз основа на друг закон или акт на Министерския съвет, ако това е предвидено със закон.

**Чл. 18.** (1) Бюджетните взаимоотношения на общинския бюджет с централния бюджет включват:

1. трансфери за:

- а) обща субсидия за финансиране на делегирани от държавата дейности;
- б) местни дейности, включително обща изравнителна субсидия;
- в) целеви субсидии за капиталови разходи;
- г) други целеви разходи;
- д) финансови компенсации от държавата;

2. временни безлихвени заеми.

(2) В общинския бюджет се включват и бюджетните взаимоотношения с други бюджети и сметки за средства от Европейския съюз.

(3) Средствата по ал. 1, т. 1 се предоставят въз основа на Закона за държавния бюджет за съответната година и /или с акт на Министерския съвет.

(4) Средствата по ал. 1, т. 1, букви „а“, „б“ и „в“ се предоставят в срокове, определени със Закона за държавния бюджет за съответната година.

**Чл. 19.** (1) Държавата финансира делегираните на общините държавни дейности с обща субсидия за тези дейности.

(2) Общата субсидия за финансиране на делегираните от държавата дейности се определя въз основа на приети от Министерския съвет стандарти за финансиране и натурални показатели за съответната дейност.

**Чл. 20.** (1) Общата изравнителна субсидия за местни дейности е предназначена да осигури минимално равнище на местните услуги в общината. Механизмът за разпределение на общата изравнителна субсидия по общини се определя със Закона за държавния бюджет за съответната година.

(2) Размерът на целевата субсидия за капиталови разходи и механизмът за разпределение по общини се определят със Закона за държавния бюджет за съответната година.

**Чл. 21.** (1) При извършване на промени по реда на Закона за публичните финанси, размерът на бюджетните взаимоотношения на общините с централния бюджет се смята за изменен от датата, посочена в писменото уведомление на министъра на финансите.

(2) Промените по показателите на общинския бюджет в резултат на получени като трансфер или временен безлихвен заем средства от държавния бюджет и от други бюджети и сметки се извършва, без да е необходимо решение на общинския съвет.

## **РАЗДЕЛ VI**

### **Съставяне – бюджетна процедура, средносрочна бюджетна прогноза, общински бюджет**

**Чл. 22.** (1) Бюджетната процедура по съставянето на средносрочната прогноза и проекта за бюджет на общината за следващата година включва етапите, сроковете, разпределението на отговорностите, изискванията за съставяне, обсъждане и приемане.

(2) Ежегодно, след Решението на Министерски съвет за откриване на бюджетната процедура, кметът на общината, в съответствие с нормативната уредба утвърждава бюджетния календар, включващ етапите, сроковете, разпределението на отговорностите и изискванията за съставянето на бюджетната прогноза.

(3) Съставянето на бюджетната прогноза за следващите три години в частта за местните дейности се организира от кмета на общината.

(4) Бюджетната прогноза на общината за следващите три години се разработва в съответствие с утвърдените политики по Раздел II, със съдействието на кметовете на кметства на базата на:

1. указанията на министъра на финансите;
2. допусканията за развитието на региона и общината;
3. приетите от общинския съвет стратегия, прогнози за развитие на общината и общинския план за развитие;
4. фискалните правила и ограничения, определени в Закона за публичните финанси;
5. предложенията на местната общност;
6. предложенията на второстепенните и разпоредители с бюджет от по-ниска степен, както и на бюджетните организации.

(5) Кметът на общината внася в Общинския съвет разработената бюджетна прогноза за следващите три години, в сроковете определени от Министерски съвет.

(6) Общинския съвет одобрява бюджетната прогноза за следващите три години по предложение на кмета на общината в рамките на 15 дни от внасянето и в Общинския съвет.

(7) В случай, че срока по ал. 6 не е спазен, кмета на общината представя в Министерство на финансите служебно само проекта на прогноза, внесен в Общинския съвет.

**Чл. 23.** (1) Кметът на общината разработва проекта за общинския бюджет със съдействието на кметовете на кметства на базата на:

1. одобрената от Министерския съвет средносрочна бюджетна прогноза, включително размера на бюджетните взаимоотношения, както и одобрената през текущата година бюджетна прогноза по чл. 21, ал. 6;
2. указанията на министъра на финансите;
3. разделението на дейностите и определените натурални и стойностни показатели за делегираните от държавата дейности съобразно съответните специални закони;
4. задълженията по предявени вземания по влезли в сила съдебни решения;

5. прогнозата за очаквания размер на нови задължения за разходи и за поемане на ангажименти за разходи;

6. задълженията по финансиране на общинския дълг и намеренията за поемане на нов общински дълг, както и максималния размер на общинския дълг и на общинските гаранции към края на бюджетната година;

7. задълженията по национални и регионални програми и проекти;

8. други бюджетни, отчетни и статистически показатели на касова и начислена основа;

9. други оценки и прогнози.

(2) Кметът на общината представя проекта на бюджет за публично обсъждане от местната общност по реда на Раздел V в срок не по-късно от 30 ноември, като оповестява датата на обсъждането най-малко 7 дни предварително на интернет страницата на общината и в местните средства за масово осведомяване. Публичното обсъждане се провежда по реда, определен в Приложение № 1 към настоящата наредба.

(3) За целите на публичното обсъждане проектът на бюджета се придружава от разчети по окрупнени показатели по единната бюджетна класификация.

(4) Кметът на общината внася в общинския съвет окончателния проект на бюджет на общината, индикативния годишен разчет за сметките за средства от Европейския съюз и новата бюджетна прогноза за следващите три години в срок до 20 работни дни от обнародването на закона за държавния бюджет за съответната година.

## **РАЗДЕЛ VII**

### **Обсъждане – публично обсъждане с местната общност, обсъждане с останалите заинтересовани страни**

**Чл. 24.** (1) Задължение на кмета на общината е да представи за публично обсъждане от местната общност на проекта за бюджет на общината за следващата година.

(2) Публичното обсъждане на проекта за общински бюджет се провежда по правилата, съдържащи се в Приложение № 1 към тази наредба.

(3) Публично обсъждане с местната общност може да се провежда на всеки етап от бюджетната процедура по решение на Общински съвет и/или по инициатива на кмета на общината.

## **РАЗДЕЛ VIII**

### **Приемане**

**Чл. 25.** (1) Проектът на бюджет на общината се разглежда и приема по реда, определен в Правилника за организацията и дейността на Общинския съвет, неговите комисии и взаимодействието му с Общинска администрация - Шумен.

(2) Общински съвет приема с решение бюджета на общината по показателите от чл.14 в срок от 15 работни дни от внасянето на проекта от кмета на общината.

(3) С решението по ал. 2 общинският съвет одобрява и:

1. максималния размер на новите задължения за разходи, които могат да бъдат натрупани през годината по бюджета на общината, като наличните към края на годината задължения за разходи не могат да надвишават 5 на сто от средногодишния размер на отчетените разходи за последните четири години; ограничението не се прилага за задължения за разходи, финансирани за сметка на помощи и дарения;

2. максималния размер на ангажиментите за разходи, които могат да бъдат поети през годината, като наличните към края на годината поети ангажименти за разходи не могат да надвишават 30 на сто от средногодишния размер на отчетените разходи за последните четири години; ограничението не се прилага за ангажименти за разходи, финансирани за сметка на помощи и дарения.

3. размера на просрочените задължения от предходната година, които ще бъдат разплатени от бюджета за текущата година;

4. размера на просрочените вземания, които се предвижда да бъдат събрани през бюджетната година;

5. лимита за поемане на нов общински дълг, максималния размер на общинския дълг и на общинските гаранции към края на бюджетната година;

6. разчетите за разпределението на целевата субсидия за капиталови разходи, определена със закона за държавния бюджет за съответната година, по обекти за строителство и основен ремонт, за придобиване на материални и нематериални дълготрайни активи и за проучвателни и проектни работи, включително за съфинансиране и за плащания по заеми за капиталови разходи;

7. други показатели, включително такива, определени в закона за държавния бюджет за съответната година;

8. индикативен годишен разчет за сметките за средства от Европейския съюз;

9. актуализирана бюджетна прогноза;

10. допълнителните правомощия на кмета и условията за разпределение на резерва.

(4) Бюджетът на общината се разпределя по тримесечия от ръководителите на бюджетните структури, като разпределението се утвърждава от кмета на общината.

(5) В срок до 10 работни дни след приемането му от общинския съвет, бюджетът на общината се публикува на интернет страницата на общината.

(6) Бюджетът на общината и информацията към него се предоставят на органите по чл. 97 от Закона за публичните финанси в срок до един месец след приемането му.

**Чл. 26.** (1) В случай, че до началото на бюджетната година държавният бюджет не бъде приет от Народното събрание, приходите по бюджета на общината се събират в съответствие с действащите закони, а разходите се извършват в размери не по-големи от размера на разходите за същия период на предходната година.

(2) В случай че до началото на бюджетната година държавният бюджет е приет от Народното събрание, за периода до приемането на бюджета на общината от общинския съвет месечните разходи за делегираните от държавата дейности се извършват в размери не по-големи от утвърдените със закона за държавния бюджет за съответната година бюджетни взаимоотношения на общината, а разходите за местни дейности се извършват в размери не по-големи от размера на разходите за същия период на предходната година.

## **РАЗДЕЛ IX**

### **Изпълнение и текущо наблюдение**

**Чл. 27.** (1) Изпълнението на общинския бюджет се организира от кмета на общината чрез кметовете на кметства и чрез ръководителите на бюджетни звена, финансирани от и чрез общинския бюджет.

(2) В рамките на своята компетентност през бюджетната година общинският съвет може да открива, закрива или реструктурира бюджетни звена в общината, финансирани със собствени приходи.

(3) Финансовите последици от решенията на общинския съвет по ал. 2, както и тези, свързани с освобождаване на отделни категории лица от заплащане на определени публични задължения към общината, са за сметка на собствените приходи и/или на разходите за местни дейности по бюджета на общината.

(4) При разглеждането на решения, в случаите на ал. 2 и ал. 3, общинския съвет разглежда и информация за оценката на въздействие върху общинския бюджет.

(5) Проекти за решения, които биха довели до нарушение на фискалните правила и/или до влошаване на показателите по общинския бюджет, съгласно Раздел III не се разглеждат.

(6) Приходите по общинския бюджет се събират от общинска администрация, освен когато със закон е предвидено друго.

**Чл. 28.** (1) Промени по общинския бюджет през бюджетната година и в размера на бюджетните взаимоотношения на общината с държавния бюджет се извършват при условията

и по реда на Закона за публичните финанси и на Закона за държавния бюджет за съответната година.

(2) Промени в общинския бюджет, извън тези по ал. 1, се извършват по предложение на кмета на общината с решение на Общински съвет само в рамките на бюджетната година.

(3) Промените, засягащи делегираните от държавата дейности, се одобряват при спазване на ограниченията по чл. 125, ал. 1, т. 1 от Закона за публичните финанси.

(4) Общински съвет може да одобрява компенсирани промени между показатели на капиталовите разходи, както и между отделни обекти, финансирани със средства от целевата субсидия, определена със Закона за държавния бюджет за съответната година, като промените се одобряват само в рамките на бюджетната година.

(5) В случаите на изменения в размерите на бюджетните взаимоотношения в изпълнение на нормативен акт, кметът на общината има право служебно да изменя показателите по чл. 18, ал. 3.

(6) Кметът отразява промените по бюджета на общината, съответно по бюджетите на второстепенните разпоредители с бюджет към него.

**Чл. 29.** (1) Общинският съвет с решението за приемане на бюджета, може да оправомощи кмета на общината да извършва компенсирани промени:

1. в частта за делегираните от държавата дейности - между утвърдените показатели за разходите в рамките на една дейност, с изключение на дейностите на делегиран бюджет, при условие че не се нарушават стандартите за делегираните от държавата дейности и няма просрочени задължения в съответната делегирана дейност;

2. в частта за местните дейности - между утвърдените разходи в рамките на една дейност или от една дейност в друга, без да изменя общия размер на разходите.

(2) В изпълнение на правомощията си по ал. 1 кметът издава заповеди.

(3) Кметът извършва съответните промени по бюджета на общината, включително по бюджетите на второстепенните разпоредители с бюджет към него, в рамките на промените по ал. 1.

**Чл. 30.** (1) Временно свободните средства по бюджета на общината могат да се ползват за текущо финансиране на одобрените по бюджета на общината разходи и други плащания, при условие че не се нарушава своевременното финансиране на делегираните от държавата дейности в определените им размери, както и на местните дейности, и се спазват относимите за общината фискални правила по Закона за публичните финанси, като не се променя предназначението на средствата в края на годината.

(2) Решението за ползване на временно свободните средства се взема от кмета на общината при спазване на условията на ал. 1.

**Чл. 31.** Не се допуска извършването на разходи, натрупването на нови задължения за разходи и/или поемането на ангажименти за разходи, както и започването на програми или проекти, които не са предвидени в годишния бюджет на общината.

**Чл. 32.** (1) Кметът на общината може да ограничава или да спира финансирането на бюджетни организации, звена и субсидирани дейности по бюджета на общината при нарушение на бюджетната дисциплина до неговото преустановяване.

(2) Прилагането на ал. 1 не може да води до преустановяване дейността на засегнатата бюджетна организация, звено или субсидирана дейност или до неизпълнение на произтичащи от нормативен акт или от международен договор задължения.

(3) Нарушение на бюджетната дисциплина може да се установи на база одитен доклад, протокол за проверка на комисия, докладна записка на длъжностно лице, като в тези случаи кмета уведомява и общинския съвет за предприетите действия.

**Чл. 33.** (1) Кметът на общината осъществява текущо наблюдение на изпълнението на общинския бюджет и общинските сметки за средства от Европейския съюз.

(2) Кметът на общината информира периодично местната общност за изпълнението на бюджета и сметките за средствата от Европейския съюз, чрез публикуване на информацията на интернет страницата на общината.

## **РАЗДЕЛ X**

### **Отчитане**

**Чл. 34.** (1) Кметът на общината изготвя годишния отчет за изпълнението на бюджета по показателите, по които е приет, придружен с доклад, и го внася за приемане от общинския съвет.

(2) В доклада по ал. 1 се включва и информация за изпълнението на фискалните цели, както и за изпълнение на бюджетната прогноза за местни дейности.

(3) Председателят на общинския съвет организира публично обсъждане на отчета по ал. 1 от местната общност, като оповестява датата на обсъждането най-малко 7 дни предварително на интернет страницата на общината и в местни средства за масово осведомяване. Публичното обсъждане се провежда със съдействието на кмета на общината, по ред определен от общинския съвет, съгласно Приложение №1 към настоящата наредба.

(4) Приетият отчет по ал. 1 се публикува на интернет страницата на общината.

## **РАЗДЕЛ XI**

### **Ред за изготвяне, утвърждаване и актуализиране на разчетите за сметките за средства от ЕС**

**Чл. 35.** Сметките за средства от Европейския съюз не се включват в общинския бюджет.

**Чл. 36.** (1) За сметките за средства от Европейския съюз се съставят, утвърждават и актуализират разчети.

(2) Кмета на общината организира разработването на разчетите за сметките за средства от Европейския съюз, въз основата на:

1. сключените договори за безвъзмездна финансова помощ и отчетите по финансираните с тях проекти;

2. публикуваните решения за представяне на безвъзмездна финансова помощ;

3. консолидирана годишна прогноза за паричните потоци по отделните проекти.

(3) Разчетите за сметките за средства от Европейския съюз на общината се изготвят от кмета на общината и се утвърждават от общинския съвет. Редът за изготвяне, утвърждаване и актуализиране на разчетите е определен в Приложение № 1.

(4) Разчетите за сметките за средства от Европейския съюз са с индикативен характер и съдържат информация за основни финансови показатели.

## **РАЗДЕЛ XII**

### **Управление на общинския дълг**

**Чл. 37.** Общински дълг се поема с решение на общинския съвет и се формира от:

1. емисиите на общински ценни книжа;

2. дълга, поет с договори за общински заеми;

3. дълга на общинските предприятия по чл. 52 от Закона за общинската собственост;

4. изискуемите общински гаранции;

5. безлихвените заеми, отпуснати по реда на Закона за публичните финанси за временен недостиг на средства по бюджетите на общините;

6. безлихвените заеми от централния бюджет за финансиране на разходи до възстановяването им по одобрени проекти по програми, съфинансирани от Европейския съюз;

7. финансов лизинг и останалите форми на дълг съгласно Регламент на Съвета (ЕО) № 479/2009 от 25 май 2009 г. за прилагане на Протокола за процедурата при прекомерен дефицит, приложен към Договора за създаване на Европейската общност (ОВ, L 145/1 от 10 юни 2009 г.).

**Чл. 38.** Общината може да поема дългосрочен дълг за:

1. финансиране на инвестиционни проекти в полза на местната общност;
2. рефинансиране на съществуващ дълг;
3. предотвратяване и ликвидиране на последиците от форсмажорни обстоятелства;
4. осигуряване на плащания по изискуеми общински гаранции;
5. общински проекти за публично-частно партньорство.

**Чл. 39.** (1) Общината може да поема краткосрочен дълг за финансиране на:

1. предоставяне на публични услуги при временен недостиг на средства, възникнал по време на изпълнението на бюджета;
2. капиталови разходи, средствата за които предстои да бъдат осигурени от бюджетни приходи, помощи или влязъл в сила договор за дългосрочен дълг;
3. неотложни разходи за предотвратяване и ликвидиране на последиците от форсмажорни обстоятелства;
4. плащания по изискуеми общински гаранции.

(2) Краткосрочният дълг по ал. 1, освен в случаите по ал. 1, т. 2, трябва да бъде погасен в рамките на бюджетната година, в която е поет, но не по-късно от 25 декември на съответната година.

(3) В случай че краткосрочният дълг по ал. 1, т. 3 не може да бъде погасен в срока по ал. 2, той трябва да бъде поет за срок не по-дълъг от 6 месеца.

**Чл. 40.** Източници за обслужване на общинския дълг са:

1. приходи на общината;
2. общата изравнителна субсидия;
3. държавните трансфери за делегирани от държавата дейности, без тези за екологични обекти, за инвестиционни проекти в случаите, когато няма неразплатени разходи за тези дейности.

**Чл. 41.** Общината извършва текущо наблюдение за състоянието на дълга на търговските дружества с общинско участие в капитала, както и на останалите контролирани от общината лица, чиито средства и операции не са включени в общинския бюджет.

**Чл. 42.** (1) Кметът на общината изготвя годишен отчет за състоянието на общинския дълг и го внася в общинския съвет като неразделна част от отчета за изпълнението на общинския бюджет.

(2) Общинският съвет приема с решение годишния отчет за състоянието на общинския дълг, както и дълга на търговските дружества с общинско участие в капитала и на останалите, контролирани от общината лица, чиито средства и операции не са включени в общинския бюджет.

(3) Кметът на общината изпраща на министъра на финансите с копие до Сметната палата решението по ал. 2 в 10 дневен срок от неговото приемане заедно с годишния отчет за състоянието на общинския дълг.

**Чл. 43.** Кметът на общината внася предложенията за поемане на дългосрочен и краткосрочен дълг, които се разглеждат и одобряват от общинския съвет.

**Чл. 44.** Предложението за поемане на дългосрочен дълг трябва да отговаря на следните условия:

1. проектът да е от полза на местната общност;

2. предложението да е придружено от пълно описание на проекта - наименование, цели, технико-икономическа обосновка, очаквани срокове за реализация и социално-икономически анализ на очакваните резултати от осъществяването на проекта;

3. да е приложено подробно описание на всички финансови параметри на проекта - всички източници на финансиране на проекта и размер на съответния финансов ресурс, максимален размер на дълга, срокове и начини за усвояването му, лихвени условия, погасителна схема, размер на разходите за консултантски и административно-управленски услуги, източници за погасяване на дълга, влияние на дълговото финансиране и на разходите по обслужването на дълга върху бюджета на общината;

4. проектът да е предложен за обсъждане на местната общност, чиито становища и предложения са неразделна част от предложението.

**Чл. 45.** (1) Кметът на общината оповестява проекта, който ще се финансира чрез дългосрочен дълг, чрез покана за обсъждане, отправена до местната общност. Поканата трябва да съдържа общите параметри на проекта - предназначение, стойност, начин на финансиране и на обезпечаване, както и мястото и датата на провеждане на обсъждането.

(2) Поканата се публикува в един местен или регионален вестник и се поставя на обществено достъпно място в сградата на общината, като датата на обсъждането на проекта е най-малко един месец преди разглеждането на предложението от общинския съвет.

(3) Обсъждането се провежда при условията и по реда, определени с Наредбата за провеждане на обществено обсъждане за поемане на общински дълг в Община Шумен.

**Чл. 46.** Разпоредбите на чл. 44, т. 4 и чл. 45 не се прилагат за предложения относно удължаване на срока за погасяване на общински дълг, поет за финансиране на разходи за подготовка или изпълнение на проекти по програми, съфинансирани от Европейския съюз.

**Чл. 47.** Предложението за поемане на краткосрочен дълг трябва да е придружено с описание на финансовите параметри на дълга - размер на краткосрочния дълг, срокове за усвояването му, лихвени условия, погасителна схема, източници за погасяване, влияние на дълговото финансиране и на разходите по обслужването на дълга върху бюджета на общината.

**Чл. 48.** (1) Общинският съвет, с решението за приемане на бюджета за съответната година по чл. 25, ал. 3, приема решение за поемане на дълг, като определя:

1. максималния размер на дълга, изразен чрез номиналната му стойност;
2. валутата на дълга;
3. вида на дълга;
4. начина на обезпечаване;
5. условията за погасяване;
6. максималния лихвен процент, такси, комисиони и други.

(2) С решението по ал. 1 общинският съвет възлага на кмета на общината да проведе процедурата за избор на финансова институция, която да осигури необходимото финансиране на проекта, или на финансов посредник при емитирането на общински ценни книжа.

**Чл. 49.** (1) Общинският съвет не може да приема решения за поемане на дългосрочен общински дълг след изтичането на 39 месеца от неговото избиране.

(2) Разпоредбите на ал. 1 не се прилагат за поетия общински дълг, за който със закон е предвидено, че не попада в обхвата на разпоредбата на чл. 32 от Закона за публичните финанси.

## **РАЗДЕЛ XIII**

### **Мониторинг и контрол**

**Чл. 50.** (1) Мониторингът на бюджетния процес е система за постоянно наблюдение и оценка, с цел предотвратяване, отстраняване, минимизиране на рискове, както и разкриване на резерви и допълнителни финансови средства по общинския бюджет.

(2) Етапът на оценка и контрол на изпълнението на общинския бюджет включва:

1. вътрешен контрол чрез Системата за финансово управление и контрол /СФУК/;
2. външен контрол чрез компетентните държавните органи;
3. обществен контрол, пряк и непряк от страна на бизнеса, гражданите и техните представителни организации.

**Чл. 51.** (1) По предложение на кмета на общината, Общински съвет съгласува Стратегически план и приема План за дейността на звеното за вътрешен одит за съответната бюджетна година.

(2) Заедно с отчета по бюджета кметът на общината внася за одобрение от Общински съвет доклад за изпълнение на плана за дейност на вътрешния одит, констатираните нарушения на финансовата дисциплина и предприетите коригиращи мерки.

(3) За целите на настоящата Наредба, кметът на общината може да упълномощи длъжностни лица от състава на администрацията да осъществяват функции по мониторинг и контрол.

(4) Лицата по ал. 3 трябва да притежават необходимата квалификация и професионална компетентност, за да могат да осъществяват ефективно възложените функции.

**Чл. 52.** Докладите от проведения мониторинг от компетентните държавни органи се предоставят на постоянната комисия „Бюджет и финанси” от кмета на общината в срок до един месец след тяхното връчване, с оглед обсъждане и при необходимост предлагане на съответни мерки за подобряване на контрола по бюджета.

**Чл. 53.** (1) Механизмите за гражданско участие в бюджетните процедури включват три основни инструмента за партньорство:

1. информиране - предоставяне на необходимата информация на гражданите и техните организации чрез уебсайта на общината, представяния, обществени обсъждания, пресконференции и други подходящи способы;
2. консултиране - оценки, отзиви, фокус групи, обсъждания и др. форми на обратна връзка с гражданското общество;
3. ангажиране или активно участие - партньорство при оценка на провежданите бюджетни политики и динамиката на нуждите на гражданското общество.

(2) НПО могат да предоставят свои експерти, които общината да привлича при формирането на бюджетните политики и оценка на общественото въздействие на предложенията за промяна на местните данъци и такси.

### **Преходни и заключителни разпоредби**

§ 1. Настоящата наредба е приета с Решение № 588 по протокол № 32 от 19.12.2013 г. на основание чл. 82 от Закона за публичните финанси и чл. 21, ал. 1, т. 23 и ал. 2 от ЗМСМА и отменя Наредба за условията и реда за съставяне, изпълнение и отчитане на общинския бюджет.

§ 2. Наредбата влиза в сила от 01 януари 2014 г.

§ 3. Неразделна част от Наредбата Приложение № 1 към чл. 23, ал. 2, чл. 34, ал. 3 и чл. 36, ал. 3.

**Приложение № 1 към чл. 23, ал. 2, чл. 34, ал. 3 и чл. 36, ал. 3**

**ПРАВИЛА ЗА ПРОВЕЖДАНЕ НА ПУБЛИЧНОТО ОБСЪЖДАНЕ НА ПРОЕКТА ЗА ОБЩИНСКИ БЮДЖЕТ И ПУБЛИЧНО ОБСЪЖДАНЕ НА ГОДИШНИЯ ОТЧЕТ ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕТО И ПРИКЛЮЧВАНЕТО НА ОБЩИНСКИЯ БЮДЖЕТ**

***I. ПРАВИЛА ЗА ПРОВЕЖДАНЕ НА ПУБЛИЧНО ОБСЪЖДАНЕ НА ПРОЕКТА ЗА ОБЩИНСКИ БЮДЖЕТ***

1. Проектът на общински бюджет се публикува на интернет страницата на общината.
2. Кметът на общината организира изготвянето на материал, представляващ основните показатели, в достъпен за гражданите формат и вид, който се предоставя на участващите в обсъждането.
3. Кметът на общината утвърждава график за публичното обсъждане и го довежда до знанието на местната общност, чрез местните средства за масово осведомяване, не по-късно от седем дни преди началото на обсъждането.
4. Срокът за провеждане на публичното обсъждане на проекта за бюджет за съответната година е 30 ноември на предходната година.
5. Кметът на общината определя водещ и представящи по време на публичното обсъждане, като се определя достатъчно време за изказвания и предложения на гражданите.
6. Становища и предложения по проекта за общински бюджет могат да се предоставят в деловодството на общината не по-късно от два дни преди провеждане на публичното обсъждане.
7. Публичното обсъждане, може да бъде съпътствано от срещи по квартали и населени места, по бюджетни звена, за които не се прилагат правилата по точки от 2 до 5.
8. За постъпилите предложения по т. 6 и т. 7 и предложенията, направени по време на публичното обсъждане, се съставя протокол, който се прилага като неразделна част на проекта на общинския бюджет при внасянето му от кмета на общината за разглеждане от общинския съвет.

***II. ПРАВИЛА ЗА ПРОВЕЖДАНЕ НА ПУБЛИЧНО ОБСЪЖДАНЕ НА ГОДИШНИЯ ОТЧЕТ ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕТО И ПРИКЛЮЧВАНЕТО НА ОБЩИНСКИЯ БЮДЖЕТ***

1. Отчетът за изпълнението и приключването на годишния общински бюджет се публикува на интернет страницата на общината.
2. Срокът за приемане от общинския съвет на отчета за изпълнението и приключването на годишния общински бюджет за съответната година е 31 декември на следващата година.
3. Кметът на общината организира изготвянето на материал, представляващ основните показатели, в достъпен за гражданите формат и вид, който се предоставя на участващите в обсъждането.
4. Кметът на общината, съвместно с председателя на общинския съвет организира публичното обсъждане на отчета от местната общност.
5. Кметът на общината утвърждава график за публичното обсъждане и го довежда до знанието на местната общност, чрез местните средства за масово осведомяване, не по-късно от седем дни преди началото на обсъждането.
6. Становища по годишния отчет за изпълнение и приключване на бюджета могат да се предоставят в деловодството на общината не по-късно от два дни преди провеждане на публичното обсъждане.
7. За постъпилите становища, както и за изразените мнения, направени по време на публичното обсъждане, се съставя протокол, който се разглежда от Постоянните комисии на общинския съвет заедно с разглеждането на отчета.

*III. РЕД ЗА ИЗГОТВЯНЕ, УТВЪРЖДАВАНЕ И АКТУАЛИЗИРАНЕ НА РАЗЧЕТИТЕ ЗА СМЕТКИТЕ ЗА СРЕДСТВАТА ОТ ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ:*

1. Анализ на сключените договори за безвъзмездна финансова помощ и одобрените проекти.
2. Преглед на годишните индикативни работни програми на Оперативните програми за страната.
3. Преглед на стратегическите документи на общината.
4. Изготвяне и внасяне за утвърждаване от общинския съвет на индикативен годишен разчет за сметките за средствата от ЕС, като неразделна част от бюджета за календарната година.
5. Кметът на общината информира периодично местната общност за изпълнението на разчетите за сметките за средствата от Европейския съюз, чрез публикации на интернет страницата на общината.
6. При необходимост, по предложение на кмета, разчетите за сметките за средствата от Европейския съюз на общината се актуализират по начина, по който са утвърдени.